

Beleidsplan Burgerschap

Beleidsplan Burgerschap

De Kameleon

©Angela van den Hoogen 2025

Instemming MR mei 2025

INHOUD

1	VOORWOORD	3
2	VISIE OP BURGERSCHAP	3
3	DE LEERLINGPOPULATIE	3
3.1	OMSCHRIJVING LIGGING DEN DOLDER.....	3
3.2	LEEFTIJD	4
3.3	MIGRATIEACHTERGROND.....	4
3.4	OPLEIDINGSNIVEAU	5
3.5	STEMGEDRAG INWONERS DEN DOLDER	5
3.6	WIE IS DE ONBEKENDE ANDER VAN DE KINDEREN IN DEN DOLDER?	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
3.7	POPULATIE EN GEVOLGEN VOOR ONDERWIJS.....	6
3.8	WAT BETEKENT DIT VOOR DE KINDEREN VAN DE KAMELEON?	6
3.9	KOPPELING POPULATIE EN VISIE SCHOOL	6
3.10	GEVOLGEN VOOR LESAANBOD.....	7
4	LESAANBOD EN ACTIVITEITEN	7
5	BORGING EN METEN VAN VORDERINGEN	9
6	INFORMATIE OVERBRENGEN	10
7	TOEKOMST DOELEN VOOR 2025-2030 EN BORGING HUIDIGE VERNIEUWINGEN	10
8	BIJLAGEN	12
8.1	BIJLAGE: DEKKING DOORGAANDE LIJN SLO DOELEN KENNISOVERDRACHT	0
8.2	BIJLAGE: DOORGAANDE LIJN DEKKING SLO DOELEN HOUDING	3
8.3	BIJLAGE: VERANTWOORDING OPBOUW RAPPORT VANUIT VISIE KAMELEON EN SLO DOELEN.....	8
8.4	BIJLAGE: REFLECTIEFORMULIER GROEP 1-3.....	10
8.5	BIJLAGE: REFLECTIEFORMULIER GROEP 4-5.....	10
8.6	BIJLAGE: REFLECTIEFORMULIER GROEP 6-8.....	10
8.7	BIJLAGE: VERBETERTRAJECT 2024-2025	11

1 VOORWOORD

In dit beleidsplan staat beschreven waar burgerschapsonderwijs op De Kameleon nu staat en waar we naartoe willen werken met IKC De Schilden en in het bijzonder KBS De Kameleon. U kunt lezen hoe burgerschapsonderwijs een plek krijgt, welke activiteiten en welk lesaanbod er zijn en hoe dit vorm krijgt in de praktijk. Wij baseren ons hierbij op de visie op burgerschapsonderwijs van De Kameleon zoals opgesteld in juli 2024. Daarnaast hanteren wij de SLO doelen burgerschapsonderwijs bij de vorming van ons lesaanbod en de keuze voor onze activiteiten. Tot slot kijken we in dit beleidsplan naar de doelen voor de toekomst.

2 VISIE OP BURGERSCHAP

“Leerlingen van De Kameleon hebben zelfvertrouwen en zijn weerbaar. Ze hebben een open en respectvolle houding en zijn daarbij verdraagzaam en empatisch. Leerlingen van De Kameleon nemen hun verantwoordelijkheid en voelen zich verbonden met de wereld.” (juli, 2024). Deze visie is tot stand gekomen na een onderzoek binnen het team.

Naast onze visie werken we met De Gouden Regels:

- Wij gaan respectvol met elkaar om!
- Ik, jij, hij of zij.... iedereen hoort erbij.
- Wij zijn allemaal belangrijk en werken aan een goede sfeer.
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt in het Integraal Kindcentrum.
- Wij gaan zorgvuldig om met de materialen.
- Wanneer wij van mening verschillen, bespreken we dat met elkaar.
- Je mag iedereen altijd om hulp vragen!

Vanuit De Gouden Regels en onze visie wordt aan het begin van het jaar een missie met een yell gemaakt met de klas. Vanuit deze missie gaat de klas werken aan doelen. Wanneer deze doelen behaald zijn, wordt dit gevierd met de groep. Doelen waar als groep aan gewerkt wordt, worden genoteerd in de groepsanalyse. Het doel waar de groep aan werkt is zichtbaar in de klas. Het doel is meetbaar en wordt middels een T-schema visueel gemaakt voor de kinderen.

3 DE LEERLINGPOPULATIE

3.1 OMSCHRIJVING LIGGING DEN DOLDER

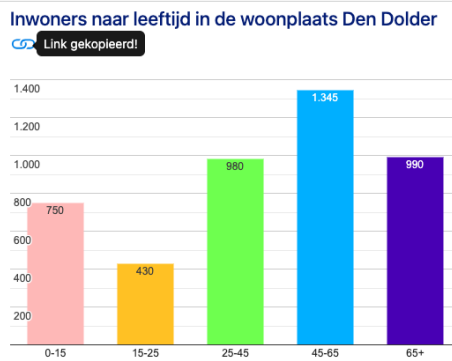
Den Dolder is een dorp in de gemeente Zeist. Het dorp is gelegen tussen de bossen. Het grenst aan Bilthoven. Het dorp heeft een treinstation met een snelle verbinding naar omliggende dorpen en steden als: Baarn, Soest, Bilthoven, Utrecht en Amersfoort.

Inwoneraantal en woningen

In 2024 is het aantal inwoners van Den Dolder vastgesteld op 4490. Er zijn 1889 woningen in Den Dolder. 63% van de woningen is koopwoning, 20% is huur via de woningbouw en 16% is huur via een andere aanbieder. 26% van de woningen is na 2000 gebouwd. 74% van de woningen is een eensgezinswoning. (bron: www.allecijfers.nl)

3.2 LEEFTIJD

In onderstaande grafiek (bron: www.allecijfers.nl) is te zien dat het grootste deel van de inwoners van Den Dolder tussen de 45-65 jaar is. De tweede plek is voor mensen ouder dan 65 jaar. Dit betekent dat de kinderen van De Kameleon relatief veel met ouderen in aanraking kunnen komen. Bijvoorbeeld doordat dit burens zijn en wanneer zij zich door Den Dolder bewegen.

3.3 MIGRATIEACHTERGROND

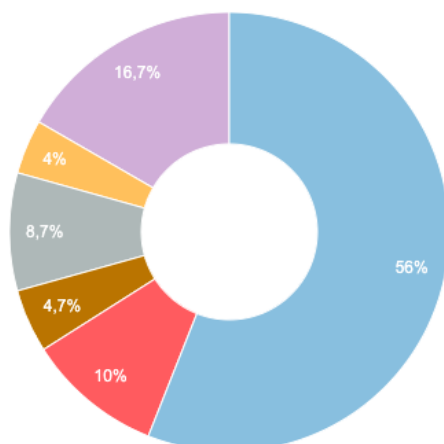
In onderstaand diagram is te zien dat 56% van de inwoners van Den Dolder in 2022 een Westerse afkomst heeft. Er is hierbij geen onderscheid gemaakt tussen van herkomst Nederland of bijvoorbeeld Duitsland of Frankrijk. De overige 44% is verdeeld over diverse landen van herkomst. Dit betekent dat de kinderen van De Kameleon een grote kans hebben in aanraking te komen met dorpsgenoten met niet-Westerse herkomst. (bron: www.allecijfers.nl)

Migratieachtergrond woonplaats Den Dolder

De meest voorkomende migratie-achtergronden in de woonplaats Den Dolder in 2022 zijn Westers (420 inwoners) en Overig (125 inwoners).

Jaar:

● Westers ● Marokko ● Antillen ● Suriname ● Turkije ● Overig

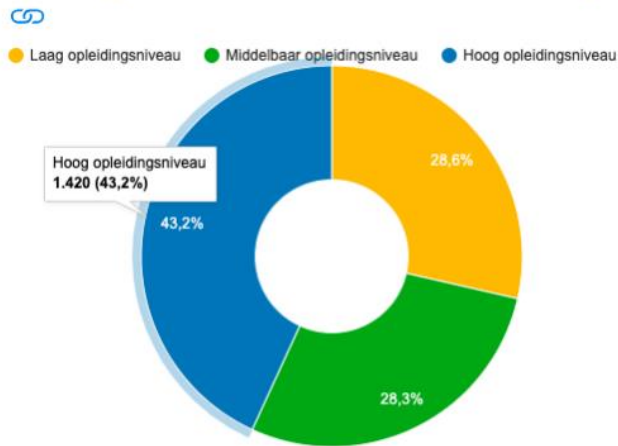

Bevolking in de woonplaats Den Dolder: inwoners met een migratieachtergrond worden onderverdeeld in Westers en enkele niet Westerse landen op grond van hun geboorteland of dat van hun ouders.

3.4 OPLEIDINGSNIVEAU

In onderstaande diagram is te zien dat 43% van de inwoners van Den Dolder hoogopgeleid is. 56% is middelbaar tot laagopgeleid. (bron: www.allecijfers.nl)

Opleidingsniveau van de inwoners van 15 tot 75 jaar

3.5 STEMGEDRAG INWONERS DEN DOLDER

Het stemgedrag bij de laatste Europese Parlementsverkiezingen in 2024 laat zien dat de top 3 van partijen waarop gestemd is bestaat uit: GL-PvdA, VVD, PVV. (bron: www.allecijfers.nl)

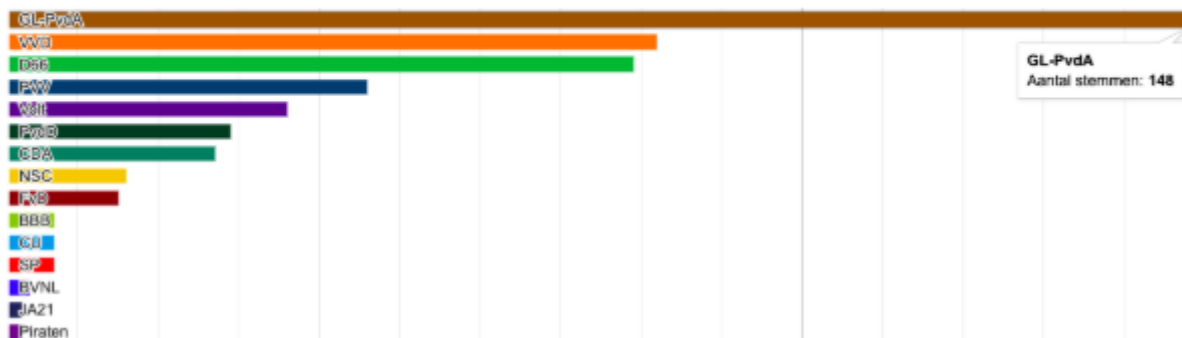
Dit betekent dat kinderen in Den Dolder in aanraking komen met mensen met uiteenlopende meningen over onderwerpen als migratie, natuurbehoud, klimaat, democratie & rechtstaat, werk & economie en veiligheid.

Uitslagen Europees Parlementsverkiezingen 2024

Stembureaus in de woonplaats Den Dolder

Onderstaande grafiek toont het aantal stemmen per politieke partij dat bij de verkiezingen voor het Europees Parlement van 6 juni 2024 is uitgebracht. Er waren bij deze verkiezingen 4 stembureaus in de woonplaats Den Dolder. Gebruik het filter boven de grafiek en toon de uitslagen voor elk van de 4 stembureaus in de woonplaats Den Dolder.

Stembureau:

3.6 POPULATIE EN GEVOLGEN VOOR ONDERWIJS

Door de grote hoeveelheid inwoners boven de 45-65 en boven de 65 jaar is de kans groot dat kinderen in aanraking komen met senioren. Door de diversiteit aan migratieachtergronden is de kans groot dat kinderen in aanraking komen met mensen van niet-Westerse herkomst en bijpassende rituelen en gebruiken.

Door de uiteenlopende standpunten van de politieke partijen waarop door de inwoners van Den Dolder is gestemd, is de kans groot dat kinderen te maken krijgen met verschil van mening. Dit kan zichtbaar en voelbaar zijn tussen straatgenoten en klasgenoten.

Verder is er de Willem Arntszhoeve. Een voormalig psychiatrisch zorgcomplex waar tegenwoordig stichting Altrecht en stichting Reinaerde huisvesting hebben voor hun patiënten. Dit betekent dat de kinderen van Den Dolder regelmatig in aanraking komen met mensen met een verstandelijke beperking en/of mensen die specialistische geestelijke gezondheidszorg krijgen.

3.7 WAT BETEKENT DIT VOOR DE KINDEREN VAN DE KAMELEON?

Het is van belang dat er op school aandacht wordt besteed aan de omgang en respect voor senioren. Als school kunnen wij een verbindende functie hebben tussen de groep inwoners tussen 0-15 en 45-65/65+. Het is belang dat de school aandacht besteedt aan de multiculturele samenleving. De school kan kinderen in aanraking brengen met diverse geloven en culturen zodat kinderen leren respect en waardering te hebben voor ieders herkomst met daarbij horende cultuur.

Dat deze twee onderwerpen belangrijk zijn, wordt des te meer duidelijk door de diversiteit in het stemgedrag van de inwoners van Den Dolder. Het is de taak van De Kameleon om kinderen zelf te leren een mening te vormen. Bijvoorbeeld door te leren debatteren en te leren omgaan met feedback.

3.8 KOPPELING POPULATIE EN VISIE SCHOOL

In onderstaande tabel is zichtbaar hoe de te ontwikkelen kwaliteiten van de visie raakvlak hebben met het ontwikkelen van kwaliteiten die helpen in de omgang met de onbekende ander.

	Verbinding senioren	Multiculturele samenleving	Diversiteit stemgedrag: eigen mening vormen
Hebben zelfvertrouwen en zijn weerbaar (hebben zelfkennis, eigen mening, feedback geven ontvangen, voor zichzelf opkomen)		x	x
Een open en respectvolle houding (oog voor elkaar, aardig zijn, luisteren, denken)	x	x	x

win-win, zijn wereldwijd)			
Zijn empathisch en verdraagzaam (inlevingsvermogen en hebben kennis van de wereld)	x	x	x
Zijn verantwoordelijk (behulpzaam, reflecteren op de eigen ontwikkeling, dagen zichzelf uit)	x		

3.9 GEVOLGEN VOOR LESAANBOD

Voor het lesaanbod betekent dit dat de leerlingen van De Kameleon op school in aanraking moeten komen met diverse culturen en geloven. Dit draagt bij aan de verdraagzaamheid en respectvolle en open houding die we graag aan de kinderen mee willen geven. Hetzelfde geldt voor het contact met senioren. De school moet kinderen in aanraking brengen met deze doelgroep, zodat zij leren verdraagzaam te zijn en een respectvolle en open houding te hebben naar deze grote groep inwoners in Den Dolder. Tot slot moet de school kinderen leren hoe zij een eigen mening vormen en hoe zij deze ter gehoren brengen. Dit alles binnen het respect voor de ander.

4 LESAANBOD EN ACTIVITEITEN

In onderstaand schema is te zien welk lesaanbod en welke activiteiten worden ingezet om aan onze visie te werken. In de bijlagen is terug te lezen hoe onze activiteiten in doorgaande lijn de SLO doelen dekken. Zo is te zien dat ons lesaanbod en onze activiteiten zowel de SLO doelen voor burgerschap als onze eigen visie dekken.

	Zelfvertrouwen en weerbaarheid (zelfkennis, eigen mening, feedback geven en ontvangen, voor jezelf opkomen)	Open en respectvolle houding (oog hebben voor elkaar, aardig zijn, luisteren, win-win denken, wereldwijd zijn)	Empathisch en verdraagzaam (inlevingsvermogen)	Verantwoordelijk (behulpzaam, reflecteren op eigen ontwikkeling, daagt zichzelf uit)	Kennisoverdracht (zowel over de rechtstaat als van godsdiensten)
Lessen Vreedzaam Wekelijks vanaf groep 1	X	X	X	X	X
Missie en groepsdoel	X	X		X	

Zichtbaar in de groep					
Lessen zaakvakken Zie SLO doelen kennisoverdracht bij welke lessen burgerschapsdoel en behandeld worden		X			X
Bijbel verhalen volgens doorgaande lijn		X			X
Vieringen (Kerst en Pasen om het jaar in de OLV)		X	X		X
Reflectie rapport 2x per jaar	X			X	
Reflectie weektaak Elke week	X			X	
Mediatoren Groep 7 en 8	X	X	X	X	
Leerplein Voor leerpleiners		X		X	
Talente-feest gekoppeld aan thema Vreedzaam	X	X	X	X	X
Week Lentekriebels (lesprogramma Rutgers)	X	X	X		X
Monument (en lessen vooraf groep 8)		X	X		
Gastles Unicef Groep 8		X	x		X
Anne Frank huis groep 8		X			X
Keto Koti Groep 6		X	X		X
Leerlingenraad vanaf groep 3	X	X		X	
Klassenvergadering volgens draaiboek vanaf groep 3	X	X	X		
Taken in de klas takenlijst is zichtbaar				X	
Groep ½ combi				X	

Groep 8 hulp kleuters na meivakantie			X	X	
Klassen- maatjes Bij Talentevenementen en vieringen	X	X	X	X	X
Verbinding Pelita: -spelletjes midag (gr. 6) -ouderenlunch (gr. 5) -kerstkaarten maken (gr. 6)		X	X		
Sponsorloop goede doel			X	X	
Coöperatief werken (wordt herijkt 2025)		X (mits in doorgaande lijn uitgevoerd)	X (mits in doorgaande lijn uitgevoerd)		X
Kinderpostze gels Groep 7 en 8			X	X	
Kunst- centraal programma		X			X
Cultuur vakken (drama, hv, tekenen, literatuur)	X (mits kinderen feedback geven op gemaakt werk)	X (mits we werk presenteren en kinderen laten reflecteren op het werk)			
Presentatie beurt	X	X		X	x

5 BORGING EN METEN VAN VORDERINGEN

- Kennisoverdracht: We maken meetbare doelen zichtbaar op het rapport. Dit is terug te zien onder de rubriek Burgerschap vanaf groep 6. De doorgaande lijn hierin overeenkomstig met de SLO doelen is terug te vinden in de bijlagen.
- Houding en attitude: We maken merkbare doelen zichtbaar op het rapport onder de rubriek Sociaal emotionele ontwikkeling) vanaf leerjaar 3. De doorgaande lijn in activiteiten en lesaanbod die wij inzetten om aan deze doelen te werken is terug te vinden in de bijlagen.
- Verslaglegging: We hebben bij het rapport een reflectieformulier voor de leerlingen. Dit formulier komt overeen met de doelen waar de leerkracht de kinderen op scoort. Deze doelen komen voort uit de visie van de school welke is terug te lezen in de opbouw van het rapport. Het evaluatieformulier is terug te vinden in de bijlagen.
- Monitoring van de voortgang leerlingen: De voortgang van de leerling wordt gedurende het schooljaar 2x geëvalueerd middels het rapport (rubriek Sociaal emotioneel) door zowel leerkracht als leerlingen. Kinderen kiezen zelf een nieuw doel waar zij de volgende periode aan willen werken. De verantwoording voor de formulering en de gekozen ontwikkelpunten is terug te lezen in de bijlagen.
- Bijhouden groepsdoelen: groepsdoelen (die voortvloeien uit de missie van de klas), de aanpak en evaluatie

van het groepsdoel worden genoteerd in de groepsanalyse. In het groepsoverzicht wordt genoteerd aan welke doelen het jaar met de klas is gewerkt.

6 INFORMATIE OVERBRENGEN

Elk schooljaar vinden er meerdere onderwijsinhoudelijke overleggen (OIO) plaats. Tijdens zo'n overleg deelt elke kwaliteitskring de laatste stand van zaken met het team. De kwaliteitskring Mens en Maatschappij bespreekt en maakt afspraken met het team over het lesaanbod en onze activiteiten die er gepland staan of over de leerlingenraad. Zes keer per jaar komt de kwaliteitskring Mens en Maatschappij bij elkaar om te vergaderen, de coördinator stelt voor deze vergaderingen de agenda op.

7 TOEKOMST DOELEN VOOR 2025-2030 EN BORGING HUIDIGE VERNIEUWINGEN

Een aantal kwaliteiten wordt onvoldoende gedekt door de huidige lessen en activiteiten. In onderstaand schema is te zien hoe dit ondervangen kan worden. In de bijlagen is terug te lezen welk verandertraject wij in schooljaar 2024-2025 hebben doorlopen.

Kwaliteit	Mogelijk interventie
Zelfvertrouwen en weerbaarheid	
Zelfvertrouwen	Lessen drama, muziek, creatief geven (eventueel in projectvorm/creamiddag) als aanvulling op lessen Vreedzaam.
Feedback geven en ontvangen	Presenteren van gemaakte creatieve werkjes en feedback geven op elkaars werk (eventueel in projectvorm/creamiddag)
Mening vormen	Presenteren van gemaakte creatieve werkjes en feedback geven op elkaars werk. (eventueel in projectvorm of creamiddag). Debatteren (meedoen met Prinsjesdag door leskoffertje De Derde Kamer).
Open en respectvolle houding	
Wereldwijs (religie)	Doorgaande lijn Bijbelverhalen volgen (evaluatie gedaan april 2025) In bovenbouw spreekbeurt laten houden over een geloof (Landen)project/Week van de overeenkomsten voor hele school Bezoek aan tentoonstelling Feest in Catharijne Convent elk jaar 1 leerjaar (bijvoorbeeld in projectweek)
Empathisch en verdraagzaam	
Verdraagzaam	Coöperatief werken in doorgaande lijn neerzetten. Bijvoorbeeld door de werkvormen te verdelen en afspraken te maken over wanneer deze ingezet worden. Contact Reinarde (bestaand onderdeel oorsprong ontstaan Den Dolder) bijvoorbeeld speelmiddag. Projectweek (zie vorige doel) waarbij ouderen, Reinarde, culturen onder de aandacht worden gebracht. Verbinding voor Den Dolder.
Verantwoordelijk	
Behulpzaam	Takenlijst gebruiken vanuit Vreedzaam waarbij iedereen een taak heeft Mediatoren worden elk jaar getraind en lopen pleinwacht.
Reflecteren op eigen ontwikkeling	Doorgaande lijn reflecteren op jezelf (toetsgegevens delen? Weektaak evalueren?)

Jezelf uitdagen	Reflectie op weektaak elke week als vast onderdeel van lesrooster (eventueel kijken hoe kinderen nieuwe doelen stellen voor zichzelf) Doorgaande lijn reflecteren op jezelf (toetsgegevens delen? Weektaak evalueren?) Talentenmiddag/Talentenatelier oppakken
School als oefenplaats	
Democratisch gedrag	Leerlingenraad meer betrekken bij activiteiten en beslissingen van de school (Koningsspelen, opening Kinderboekenweek) Carnaval hebben we al ingevoerd

8 BIJLAGEN

- SLO doelen kennisoverdracht dekking Kameleon
- SLO doelen houding dekking Kameleon
- Opbouw rapport vanuit visie burgerschap Kameleon
- Reflectieformulier rapport 1-3
- Reflectieformulier rapport 4-5
- Reflectieformulier rapport 6-8

8.1 BIJLAGE: DEKKING DOORGAANDE LIJN SLO DOELEN KENNISOVERDRACHT

SLO doel	Leerjaar 1/2	Leerjaar 3	Leerjaar 4	Leerjaar 5	Leerjaar 6	Leerjaar 7	Leerjaar 8
kennis over hoe de grondwet diversiteit in geloofs- en levensovertuiging, politieke voorkeur, afkomst, gender, seksuele oriëntatie en beperkingen beschermt;	Lessen vreedzaam Routines: hoe ga je met elkaar om, de regels en routines van de klas. Kleuters leren de taal om op een goede manier met elkaar om te gaan. Daar is een kleuter dagelijks mee bezig.	Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels	Brandaan, 6, 7,9, 10 les 3 Lentekriebels Blok 6 Vreedzaam Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels	Blok 5 Vreedzaam Week van de Lentekriebels

	Week van de Lentekriebels						
inschatten en bespreken van situaties die racistisch, discriminerend of stereotyperend zijn;	Tijdens spel en de lessen vreedzaam leren kleuters hoe je met elkaar omgaat.			x	Brandaan 6,7,9,10 les 3 Blok 3 en 6 Vreedzaam Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels	Blok 3 Vreedzaam Boek / film bespreken WO II Week van de Lentekriebels
verkennen van en reflecteren op de eigen offline en online identiteit in relatie tot anderen;	niet		x	x	Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels	Blok 3 Vreedzaam Mediamasters Week van de Lentekriebels
kennis over de ontwikkeling en de betekenis van de democratische waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit;	In kleine vorm, voorbeeld in keuze welk boek wordt gelezen.		x	x	Brandaan 6, 7,9	Vorbereiding & herdenking oorlogsmonument met nabestaanden	Brandaan thema 8 – Het volk krijgt een stem. Vorbereiding & herdenking oorlogsmonu-

	Vrijdag reflectie van de week.						ment met nabestaanden
kennis over het belang van de grondwet, kinder- en mensenrechten ter bescherming van vrijheid, gelijkheid en solidariteit;	Niet		x	x	x	Atlantis – thema 4 groep 7 Mogen & Moeten	Gastles Unicef
kennis over taken, rollen, rechten en plichten van burgers in de samenleving;	Niet		x	x	x		Lessenserie (4) Derde kamer Gesprekken over voorleesboek - De Zweetvoeten -man
beschrijven hoe in een democratie macht en invloed worden uitgeoefend;	Niet		x	x	x		Blok 5 Vreedzaam

8.2 BIJLAGE: DOORGAANDE LIJN DEKING SLO DOELEN HOUDING

SLO doel	Leerjaar 1/2	Leerjaar 3	Leerjaar 4	Leerjaar 5	Leerjaar 6	Leerjaar 7	Leerjaar 8
Schoolcultuur kerndoel 1							
Groep 1-3 Leren samenwerken, omgaan met regels en betrokkenheid bij de klasomgeving.	Speel en werkles, omgangsvor men in de klas (routines) en taakjes (vreedzaam)	3: Vreedzaam blok 1. Opstellen groepsyell, maken klassenregel s en afspraken					
Groep 4-5 Verantwoordelijkhei d nemen in groepsprojecten en respectvol communiceren.			4: Op weg (natuur) plattegrond maken met groepje 4: Vreedzaam blok 2 en 3	5:Vreedzaam blok 2 5:creaproject in groepje en tentoonstelli ng 5: presentatie boek 5: taalles presentaties			
Groep 6-8: Actieve deelname aan					6: leerlingenraad	7: deelname leerlingenraad	8: deelname leerlingenraad

leerlingenraad of schoolprojecten, met aandacht voor diversiteit en inclusie.					6: Keti Koti Klassenfeest onderdeel thema 7 Brandaan 6: Vreedzaam blok 5	7: levensbeschouwing → Over engelen, goden en helden. 7: VS blok 3	8: levensbeschouwing → Over engelen, goden en helden. 8: VS blok 3 8: Meander thema 10
Diversiteit kerndoel 2							
Groep 1-3: Verkennen van overeenkomsten en verschillen tussen klasgenoten.	Thema start van het schooljaar. Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels					
Groep 4-5: Bespreken van verhalen over diverse achtergronden en perspectieven.			4: Bijbelverhalen 4: Project sprookjes uit andere landen (nieuw)	5: Bijbelverhalen 5: Atlantis deel 1 “Over de grens” 5: Vreedzaam		7: Bijbelverhalen	8: Bijbelverhalen
Groep 6-8: Respectvol omgaan met verschillende opvattingen en					6: Brandaan thema 6, 7, 9, 10	7: VS blok 3	8: VS blok 3 8: Meander thema 10

deelnemen aan discussies over vooroordelen.					6: Vreedzaam blok 3 en 6 Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels	Week van de Lentekriebels
Democratische waarden kerndoel 3							
Groep 1-3: Kennismaken met eerlijkheid en rechtvaardigheid in de klas.	Keuzes maken via stemmen. Keuze uit welk boek leest de juf? Vier boeken op tafel, ieder kind legt een blokje bij zijn boek. Reflectie eind van de week. Aankleden thema, inrichten themahoek.	Klassenvergadering					
Groep 4-5: Reflecteren op keuzes en			4: klassenvergadering 4: mediatie	5: klassenvergadering			

consequenties voor de groep.			4: Vreedzaam blok 3	5: OEPSmodel 5: mediatie 5: Vreedzaam blok 3			
Groep 6-8: Debatteren over thema's zoals vrijheid en verantwoordelijkheid in relatie tot eigen handelen.					6: Brandaan 6, 7, 9 6: Vreedzaam blok 1, 3, 5 6: klassenvergad ering	7: Monument Den Dolder 7: Derde Kamer	8: Monument Den Dolder 8: Derde Kamer 8: Brandaan thema 8 8: Bezoek Anne Frankhuis
Maatschappelijke betrokkenheid kerndoel 4							
Groep 1-3: Deelname aan eenvoudige activiteiten, zoals opruimacties.	Iedere dag tijdens het opruimen na het spel. (Binnen en buiten) Opschoond ag	Opschoond ag					

<p>Groep 4-5: Kleine projecten gericht op hulp of verbetering in de buurt.</p>			<p>4: opschoondaag</p>	<p>5: opschoondaag 5: spelletjesmiddag ouderen</p>			
<p>Groep 6-8: Projecten met maatschappelijke impact, zoals duurzaamheid of goede doelen.</p>					<p>6: Vreedzaam blok 5 6: kerstkaarten brengen naar ouderen 6: Opschoondag 6.sponsorloop</p>	<p>7: Nationale opschoondag 7: Jaarlijkse goede doelenactie 7: Monument Den Dolder 7.sponsorloop</p>	<p>8: Nationale opschoondag 8: Jaarlijkse goede doelenactie 8: Jeugdbijlage Dolderse kroniek. 8: Monument Den Dolder 8.sponsorloop</p>

8.3 BIJLAGE: VERANTWOORDING OPBOUW RAPPORT VANUIT VISIE KAMELEON EN SLO DOELEN

Achter de omschrijving op het rapport staat of deze omschrijving past bij de eigen visie op burgerschap gebaseerd op wat wij onze kinderen willen leren ten aanzien van wat zij moeten leren gelet op de populatie. Een cijfer geeft aan hoe de omschrijving op het rapport past bij een kerndoel voor burgerschapsonderwijs opgesteld voor de SLO.

Sociaal emotioneel

Groep 1-3	Groep 4-5	Groep 6-8
Durft zichzelf te zijn (eigen)	Durft zichzelf te zijn (eigen)	Durft zichzelf te zijn (eigen)
Houdt zich aan regels/afspraken (eigen)	Houdt zich aan regels/afspraken (eigen)	Houdt zich aan regels/afspraken (eigen)
Samenwerken (eigen)	Bij het samenwerken voel ik me verantwoordelijk (eigen, 1)	Bij samenwerken voel ik me verantwoordelijk (eigen, 1)
Steentje bijdragen in de klas (1,4)	Steentje bijdragen in de klas en school (1,4)	Betrekt anderen bij spel/samenwerking (1)
Ik kan omgaan met eerlijkheid (3)	Helpt de ander (eigen)	Helpt de ander (eigen)
Respect voor verschillen (2)	Omgang eerlijkheid (3)	Respect voor mening van anderen (2)
Ik kan me inleven in de ander (eigen)	Respect voor verschillen (2)	Steentje bijdragen in de klas en school (1,4)
Ik kan conflicten goed oplossen. (eigen, 3)	Praat met respect voor de ander (1)	Omgang rechtvaardigheid(3)
	Kan verantwoordelijk met vrijheden omgaan (eigen, 1)	Respect voor verschillen (2)
	Ik kan me inleven in de ander (eigen)	Praat met respect voor de ander (2)
	Ik denk bij conflicten win-win. (eigen, 3)	Kan verantwoordelijk met vrijheden omgaan (1)
		Ik kan me inleven in de ander (eigen)
		Ik denk bij conflicten win-win (eigen, 3)

Werkhouding

Groep 1-3	Groep 4-5	Groep 6-8
Ik ben zelfstandig (eigen)	Ik voel me verantwoordelijk voor mijn spullen. (eigen, 1)	Ik voel me verantwoordelijk voor mijn spullen (eigen, 1)
Ik luister goed (eigen)	Ik let op tijdens de les (eigen)	Ik let op tijdens de les (eigen)
Ik doe mijn best een taak af te maken (eigen)	Ik doe mijn best een taak af te maken (eigen)	Ik doe mijn best een taak af te maken (eigen)
Ik durf vragen te stellen (eigen)	Ik kan omgaan met uitgestelde aandacht (eigen)	Ik kan omgaan met uitgestelde aandacht (eigen)
Ik kan problemen zelf oplossen (eigen)	Ik durf vragen te stellen (eigen)	Ik durf vragen te stellen (eigen)
	Ik draag zorg voor mijn werk (eigen)	Ik draag zorg voor mijn werk (eigen)
	Ik kan problemen zelf oplossen (eigen)	Ik kan problemen zelf oplossen (eigen)

Burgerschapsonderwijs

Groep 1-3	Groep 4-5	Groep 6-8
Inzet Vreedzaam	Inzet Vreedzaam	Inzet Vreedzaam
	Inzet klassenvergadering	Inzet klassenvergadering
Deelname activiteiten (klas en school) (4)	Deelname activiteiten (klas, school en omgeving) (4)	Deelname activiteiten (klas, school en omgeving en goed doel) (4)
Deelname leerlingenraad (gr.3)	Deelname leerlingenraad (4)	Deelname leerlingenraad (4)
	Inzet/aandacht feestdagen (verhalen over diversiteit) (2)	Cijfers toetsen kennisoverdracht
		Inzet debatteren (3)
		Deelname aan discussies (2)

8.4 BIJLAGE: REFLECTIEFORMULIER GROEP 1-3

[2. Rapport reflectieblad leerling groep 1-3.docx](#)

8.5 BIJLAGE: REFLECTIEFORMULIER GROEP 4-5

[2. Rapport reflectieblad leerling groep 4-5.docx](#)

8.6 BIJLAGE: REFLECTIEFORMULIER GROEP 6-8

[2. Rapport reflectieblad leerling groep 6-8.docx](#)

8.7 BIJLAGE: VERBETERTRAJECT 2024-2025

M&M=leden kwaliteitskring Mens en Maatschappij

Doel	Wie?	Wanneer?	Gedaan?
Vreedzaam wordt in schooljaar 2024-2025 door iedereen gebruikt zoals de methode dit voorschrijft	Groepsleerkrachten	Start schooljaar	v
Vreedzaam is zichtbaar in elke klas door een muur of wand waar de blokposter hangt, begrippen hangen, groepsafspraken hangen en de takenlijst.	Groepsleerkrachten	Start schooljaar Na blok nieuwe blokposter en nieuwe woorden	v
Reflectiebladen van Vreedzaam worden bewaard en gebundeld per kind.	Groepsleerkrachten	Gedurende schooljaar	x
In de jaarkalender staat duidelijk vermeld wanneer een nieuw blok Vreedzaam begint	Leden M&M	Start schooljaar	v
Talentenfeest is gekoppeld aan het einde van een blok en ingepland in de jaarkalender.	Leden M&M en Cultuur	Start schooljaar	v

Talentenfeest omvat het thema van dat blok Vreedzaam en hierbij wordt samengewerkt tussen de klassenmaatjes.	Groepsleerkrachten	Bij het einde van elk blok Vreedzaam (zie jaarkalender)	v
Klassenmaatjes vinden elkaar bij het Talentenfeest, Kerst en Pasen. Zij werken samen op culturele vakken en zoeken de samenwerking op.	Groepsleerkrachten	Bij Talentenfeest, Kerst en Pasen (zie jaarkalender)	v
Bestaande activiteiten blijven onderdeel van de jaarplanning: contact ouderen, Kinderpostzegels, bezoek Monument, Anne Frank huis, sponsorloop voor goed doel.	Leden M&M plannen dit in de jaarkalender en lichten collega's in.	Start schooljaar.	v
De klassenvergadering wordt geïntroduceerd.	Leden M&M lichten team in en maken een plan hoe dit structureel in te voeren.	September 2024	v
Bijbelverhalen worden voorgelezen. Hier staat tijd voor in het rooster.	Groepsleerkrachten	Start schooljaar	v

Vergaderingen leerlingenraad worden ingepland en vinden elke maand plaats.	Leden M&M	Start schooljaar	v
Onderzoek populatie voor beleidsplan burgerschapsonderwijs	Coördinator M&M	September 2024	v
Overleg extra activiteiten om doelen te dekken	Leden M&M (daarna team?)	Oktober 2024	v
Overleg inzet leerlingenraad bij festiviteiten (overleg met OV/commissies	Leden M&M	Oktober 2024	V Carnaval gedaan
Doorgaande lijn reflectie in rapport op kwaliteiten ontwikkelen	Leden M&M samen met directie	Oktober 2024	v
Feedback geven en ontvangen bij culturele vakken wordt voorgelegd bij team	Leden M&M	November 2024 OIO	Meenemen naar 2025-2026
Kwaliteitskaart updaten	Leden M&M	November 2024 overleg M&M	v
Analyse Vreedzaam en zaakvakken i.c.m. SLO doelen wordt gedaan.	Leden M&M	November 2024	v
Coöperatief werken wordt besproken met team. Er wordt gekeken naar de bruikbaarheid en kansen.	Leden M&M	Studiedag december 2024	Meenemen 2025-2026

Evaluatie doelen 1 ^o half jaar	Leden M&M	Studiedag januari/februari 2025	v
Evaluatie Bijbelverhalen	Leden M&M	April 2025	v
Beleidsplan uitwerken met populatie en uitkomsten kennisoverdracht/SLO doelen.	Leden M&M	april 2025	v